

Se e quanto questa traduzione possa dirsi rivitalizzante solo una comunità di lettori ideali, possessori di entrambe le lingue, come lo era per Marulić il dedicatario della sua opera, potrebbe giudicare davvero. Colui che traduce deve arrestarsi al corpo a corpo col testo, facendo del suo dire il veicolo della parola del poeta. Ancorato alla nuova pronuncia, non gli resta che lavorare di cesello e di lima perché essa meglio intercetti i sensi e le armonie dell'originale producendo il miracolo della metamorfosi del diverso nel proprio. Per il resto non può che augurarsi di registrare in chi lo legge la sorpresa felice di Goethe quando in altra lingua, come afferma in *Ein Gleichnis*, intese la sua canzone.

Luciana Borsetto

PREVODITI MARULIĆA: O *JUDITI* NA TALIJANSKOME.
DRUGA RAZMIŠLJANJA

U *Juditin*oj uvodnoj posveti Marko Marulić obznajući kako biblijsku priču kani prevesti za one koji ne znaju latinski, ističući svoju vjernost duhu biblijskoga teksta, ukrašenog nužnim retoričkim ukrasima, na način kako djeca na Silvestrovo domišljato spravljavaju svoje darove, očekujući za to pravednu nagradu. Kod prevođenja Marulićeva teksta, prvi mi je cilj bio ispitati modalitete pisanja vjerske poeme koja nastaje na pragu šesnaestoga stoljeća, a koja je književno i doktrinalno angažirana na izgradnji narodnojezične alternative epsko-biblijskoj tradiciji renesanse, i koja je sposobna dostojno interpretirati instancije i previranja duhovne obnove, što struji europskom kulturom toga vremena.

Nakana mi je bila slijediti izvornik verzijom koja bi bila u njegovoj službi, što je moguće vjernije oponašajući Marulićevo kazivanje, tako da se u svakom trenutku mogu rekonstruirati dimenzije parafraze biblijskog teksta kao i njegovih djelatnih odbacivanja, u smjeru klasične tradicije, posebno one vergilijevske, ili pak u smjeru modernog klasicističkog sustava koji u to vrijeme debitira na sceni. Tako prevoditi značilo bi ući u stilski laboratorij našega autora i verificirati, u svakom trenutku, njegovu vjernost poetici koja ga je inspirirala, njezinim modelima i kanonima. No, nisam prevodila običnog prevoditelja jednoga biblijskog teksta, nego sam prevodila pjesnika. Iz te perspektive, takav je prijevod, zbog vlastite naravi, morao voditi računa i o različitim razinama poetičnosti koje je tražio Marulić, prerađujući »veliki kodeks« *en poète*. No, posvemašnje odricanje od versifikacijskog sustava koji je Marulić bio ostvario, ne samo zbog nemogućnosti pronalaženja odgovarajućih metričkih formi unutar staroga ili pak modernoga talijanskog, nije značilo i potpuno odricanje od ritmičke punine i sintaktičke arhitekture njegovoga teksta. Zamijenivši zatvoreni sustav dvostruko rimovanih dvanesteraca jednom otvorenim, nerimovanim shemom - u kojoj, međutim, nisam pod svaku cijenu upriličavala pojavu rime, gdje se ona spontano pojavljivala unutar

prevodilačkog izričaja - psalmodiju sam pokušala reproducirati na »drugim« razinama, ostvarujući slobodni stih, kao zbir ritmički moduliranih dugih i kratkih stihova, različitih duljina, unutar kojih sam provela minimalne izmjene i dodatke na sematičkom planu, odnosno jednako tako minimalna izmještanja u sintaktičkoj organizaciji, dajući prednost, gdje je god to bilo moguće, evokativnim lemmama, već udomaćenim u talijanskoj pjesničkoj tradiciji, pred jednostavnim lingvističkim ekvivalentima. Ograničila sam se, dakle, na režim škrtih intervencija u smislu reinterpretacije ili reinvenije teksta.

Dvije godine nakon objave prijevoda prvih dvaju pjevanja, a u vrijeme kada se spremam završiti šesto, još mi se uvijek jednako potvrđuje to što sam već tada zapazila, stvarajući svoju verziju prijevoda: da se tekst splitskoga pjesnika, čak i na najmanjim označenim razinama, kada je jednom probijen starohrvatski fonetski zid, posve slobodno prelio u prozni talijanski jezik našega vremena, unoseći u njega daleke odjeke jedne »druge« a ipak tako bliske epike i otkrivajući, možda, među redcima, kako kaže Benjamin, same oblike svoga »virtualnog prijevoda«.